

[Kjær Rasmussen.]

skal have samme social-økonomiske struktur. Det mest spændende i det foreliggende materiale er nok nogle bemærkninger til lovforslag nr. 88; jeg citerer:

„Udvalget forudsatte ved sit forslag, at der ikke umiddelbart i forbindelse med den foreslåede nyordnings gennemførelse skete forskydninger mellem de opgaver, som traditionelt har været løst af henholdsvis kommunerne, landsrådet og staten.“

Hvad betyder det så? Jo, vi er jo tilbage i det samme som før. Kommunernes opgaver og landsrådets med har ikke nogen relation til den økonomiske struktur; nyordningen holder sig til en traditionel fordeling af opgaverne, men traditionel i den forstand, at der nok kan ske forskydninger i fordelingen mellem stat, landsråd og kommuner, men så sandelig ikke i forhold til andre, f. eks. Kooperationer, interesseorganisationer — og da slet ikke i forhold til private virksomheder.

Hvilke opgaver har da landsrådet og kommunerne? Ja, det er jo mange, og jeg skal ikke stå her og nævne dem, i alt fald ikke dem alle sammen. Landsrådet kan jo bl. a. udtale sig om love m. v. af særlig interesse for Grønland, det kan rette spørgsmål, besværginger m. v. til ministeren for Grønland, og kommunerne ordner f. eks. brandvæsen, snekastning, fælles værksteder osv.; de deltager ikke i behandlingen af spørgsmål om sygehuse, skoler, elforsyning, vandforsyning og havnevæsen. Men så har vi jo til gengæld landshøvdingen, den danske stats repræsentant, offentlig anklager, almindelig overvåring; han bestemmer stort set over landsrådet og kommunalbestyrelserne og har stor indflydelse på erhvervs-spørgsmål, boligbyggeri, befolkningskoncentration, byplanlægning, statens anlægsprogrammer, sundhedsvæsen, uddannelse, skoler, oplysning og kirken — og det er jo nok en temmelig stor og afgørende mundfuld.

Nyordningen omhandler altså reformer vedrørende dels fordelingen af de til rådighed værende midler — men ændrer ikke det økonomiske grundlag for landsrådets og kommunernes virke — dels fastsættelsen af regler for disses økonomiske forvaltning.

Kommunens funktion i det grønlandske

samfund er tilsyneladende reduceret til vedligeholdelsen af de veje, danskerne har anlagt uden at spørge grønlænderne, vedligeholdelsen af disse veje både i direkte og i overført betydning, nemlig også udfoldelse af lidt forsorgsarbejde blandt alle dem, der kommer i klemme mellem bulldozerne og højhusene. Kommunens rolle er ikke at deltage i, hvorledes byen og kommunen skal se ud — altså bortset fra lidt renholdelse af den, når der er kongebesøg — hvorledes den skal planlægges, udbygges og styres; kommunen kan godt blive rådspurgt, men har ingen indflydelse på bevilling af penge til det ene eller det andet formål.

Det er den rolle, kommunen traditionelt har fået overdraget, og når den ad åre får flere lignende opgaver overdraget, skal den nok komme til at ligne en rigtig dansk kommune, og til den tid vil man heller ikke her fra folketingets talerstol høre fortællelser i retning af, at man kalder dette hernelde for Danmark og glemmer, at Grønland faktisk er en del af det danske rige; det vil være udelukket i alt fald til den tid.

Spørgsmålet Grønland er jo ikke bare et spørgsmål om kommunestyre, men jeg synes, at kommunestyret i Grønland er centralt i problematikken om, hvorledes vi opfylder den målsætning, der er sat op for folketingets Grønlandspolitik: at grønlænderne skal overtage de funktioner, der hidtil er varetaget af danskerne, men også af disse funktioner ikke nødvendigvis bliver de samme som i det kapitalistiske Danmark. Det er nok årsagen til, at de principielle bemærkninger, jeg kommer med her, helt adskiller sig fra de principielle bemærkninger, som er kommet fra de andre partiers side, for disse sidste er jo principielle bemærkninger, som helt har holdt sig på de præmisser, det kapitalistiske Danmark dikterer.

De foreliggende lovforslag viser, hvorledes teknokraterne er indstillet på at løse Grønlands problemer, og får de lov til at køre videre på den måde, kan vi lige så godt sætte os hen og citere digteren Haldan Rasmussen dér, hvor han siger — jeg citerer:

„Vor jord består af jord i små partier, som kaldes stater eller kolonier.

De første har kultur og kultiverer de sidste, til de ikke eksisterer.“